

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1835. 7. Bewrar.

6ta lappa.

Taunas sinnas.

Preekſch galwas naudas un tahm zittahm turklaht peederrigahm dohſchannahm par ſcho 1835tu gaddu irr teem pee Rihges peerakſtiteem wihrifſchkeem jamakſa: teem, ſas woi par ammatneefkeem woi par birgereem irr peerakſtiti 23 rubki 58 kapeiki, — teem, ſas par darbawihreem peerakſtiti 12 rubk. 28 kap., — un teem par namma: jeb deeneſtlaudim peerakſtiteem 8 rubk. 47 kap. kappera naudas. — Teem pee Pehrna was peerakſtiteem ammatneefkeem 17 rubk. 90 kap., — birgereem 13 rubk. 50 kap., — un darbawihreem 12 rubk. 6 kap. kappera naudas. — Teem pee Leepa: jas peerakſtiteem ammatneefkeem un birgereem 11 rubk. 24 kap., — darbawihreem 11 rubk., — un ſemneefkeem 4 rubk. 68 kap. kappera naudas. Tur arri pa tam wehl katram ammatneefam un birgeram 75 un katram darbawihram un ſemneefam 35 kap. ſudraba naudas ja: dohd.

No Rihges. Puſtrefchajs gads nu jau irr, ka Rihges birgeri no ſchehliga prahta ſawâ rahts-nammâ to krahjuminu lahdi jeb ſpahr-kaſti *) uszehle, kur katrs zilweks, kam patihk, ſawu krahjuminu, drohſchi warr doht glabbaht un pa katru gaddu no katra rubla taggad 3 kapeikus dabbu par pagaidu. Sawu naudu tē atneſdams, tu, zilweks, par winnu warri dabbuht woi tahdu kwitti, kurrai wehl zits papihrs irr peelikts, ko tew katrâ Juhni- un Dezember-mehneſi pa kahdu treſchdeenu pehz puſtdeenas irr ja-neſs preekſchâ un no kurra, kad tew pagahjuſchu puſtgaddu pagaida irr ismakſata, gabbalinu ar ſchſehri par ſihmi nogreeſch; woi tahdu, us kurru neds pa puſtgaddeem neds pa gaddeem warri isdabbuht pagaidas, bet ſas tew ſohla, tawas pagaidas, 3 no ſimteem, ifnogaddâ tawam krahjuminam peelikt, lai tawa nauda ar gaddeem wairojahs. Schahs kwittes atkal irr diwadas: woi tahdas, kurrahm kahda zilweka wahrdu leek eerakſtiht, lai zits neweens ne isdabbu to naudu ahrâ, ne ſâ tas pats, kurra wahrds tur eerakſtihts, un ja tas jau nomirris, winna behrni woi zitti raddi, kurreem winna mantas pehz liſkumeem peekriht; — woi tahdas, ſas ſohla, ka ſawâ

*) Muſſu lappas jau zittfahrt pahr ſcho lahdi dewe ſinnu; prohti: 26ta un 49ta lappa 1832^{trâ} gaddâ un arri Rihges rahts ſluddinaſchana, ſas tai paſchâ gaddâ 27ta lappai bija peelikta.

laikâ tam zilwekam to naudu ismaksahs, kam schi kwiitte buhs rohka. Wissas treijadas kwittes irr gudri isdohmatas un labbas. Ratts zilweks few tahdu warr islassiht, kahda winnam schkeet jo derrigaka buht. Pirma kwiitte teem laudim buhs labbaka, kurreem katra puffedaddâ sawas pagaidas wajjaga; ohtrada teem, kurreem us ahtrahm rohlahm sawa nauda ne buhs wajjadfiga un kurreem bail, ka zitti winneem to naudas-papihru ne nosagtu; jo lai schi kwiitte arri pafuhd, zits zilweks taf ar winnu ne warrehs naudu isdabbuht. Trefschada kwiitte atfal teem zilwekeem wairak patiks, kas dohma, ka wianeem us preekschu sawa nauda ahtrumâ wajjadsefchoht, jo kam tahda kwiitte rohka, tam us sawu naudu tik ilgi ne wajjadsehs gaidiht, kamehr puffedaddu papreeksch buhs usfazzijis, bet winsch paschu sawu kwitti lihds ar tahm tur jau peederramahm pagaidahm tushlihn zittam zilwekam warrehs pahrdohht. — Teem kungeem, kas no rahs un birgeru puffes irr tee islassiti sinnatneeki pahr scho krahjuminu lahdi, teem nahkabs ifnogaddâ, katram zilwekam par jo leelaku drohschibu, tahdu sawadu rehkenu islaist, kas neween to skaidri parahda, zil naudas pa pagahjuschu gaddu no jauna irr eeliksa, zil isnemta, zil par pagaidu isdohsta un tâ jo pr., bet arri to, zil naudas pawissam jau irr eeliksa schkirstâ un par kahdeem naudas papihreem nauda atfal us pagaideem isdohsta. — Schinnis deenâs islaide to rehkenu pahr pagahjuschu gaddu, no kurrea dabbujam sinnaht, ka pawissam lihds Dezember-mehnefim jau bija eelikti — us kwittehm no pirmas kahrtas: 20,529 rubl. fudr., — us kwittehm no ohtras kahrtas: 50,354 rubl. fudr., — un us kwittehm no trefchas kahrtas: 12,101 rubl. fudr.; — tas irr pawissam: 82,984 rubl. fudr. — Arri Jelgawâ un Leepajâ irr krahjuminu lahdes ustaitas, kurreahm arri jau dauds naudas irr ustizetas. Pahr Jelgawas lahdi muhsu 9ta lappa 1833schâ gaddâ atnesse masu sinu.

No Ehrgles mahzitaja muishas, Widsemmê. Pa wissu Zehsu-prahwesta teefu, pee kurreas scho basnizu walstis wissas peederr, prohiti: Ahraisches, Behrsaunes, Dsehrbenes un Drustes, Ehrgles un Ohgeres, Jaunas-Muishes, Kaltsnawas un Weetoles, Lasdohnes, Laudohnes, Leepas un Westenes, Leesehres, Peebalges, Raunas, Skuijes un Upses, Zehsu, un Zehswaines, tur tannâ pagahjuschâ 1834tâ gaddâ pawissam irr dsimmuschî 4027 behrni, no kurreem bija puishu-behrni: 2107 un meitu-behrni: 1920, dwihnu bija 69 pahri, un weenreis arri gaddijahs trihs behrni; ahrlaulibâ dsimme 61 un nedshwi nahze pafaulê 116 behrni. Salaulati tiffe 897 pahri. Nomirruschi irraid pawissam 2700 zilweki: 1360 wihrischki un 1340 seewischi; 23 wairak, kâ 80 gaddus nodshwoja; 40 zaur daschadu nelaimi atradde nahwi: 17 noslihke uhdeni, pehrkons nospehre diwas, kohks meschâ pahrzirsts nositte weenu, wesums apgahsdamees arri weenu, 2 kwiitte tik nelaimigi, ka drihs bija nohst, 4 zaur werdotu uhdeni gallu dabbuja un 1 zaur wezzu biffes stohbri, 5 nomirre neddetâs, 1 tik stipri peedsehrabs, ka palikke us weetas, 1 nomirre zaur to, ka zitti winnam pahribu bija darrijuschî, 3 paschi few nonahweja, 1 nomirre, gauschi fatruhzees no sunna un weens behrns, steppeni dsendinahts, tiffe atrasts nomirris.

No Rensberges, Pruhfchu semmê. Dee tabs augstas ffohlas schinni pilsfehâ, tà kâ jau katrâ augstâ ffohlâ, irraid arri tahdi sawadi ffohlas-kungi, kurreem tas ammats, no wiffas firds us to dohteas, Deewa brihnuma darbus pafaulê apdohmabt un arri jaunefteem to pafchu eemahziht. Weens no scheem Rensberges ffohlas-kungeem, kam wahrds Meier, ne fenn gruntigi irr isprohwejis, pa kurreahm stundahm labbiba gan augohr stipraki. Winsch atradde, ka pa nakri tik stipri ne augohr wifs, kâ pa deenu; un arri pa wiffu deenu ne weenadi. No rihta, no pulksten' 8 lihds 2 pehz pussdeenas augohr stipraki, ne kâ no pulksten' 2 lihds 8 walfkarâ. Bet arri scho stundu starpâ ne weenadi: no 8 lihds 10 stipraki, no 10 lihds 12 lehnaki, no 2 lihds 4 atkal stipraki un no 4 lihds 8 lehnaki.

No Wahzsemmes. Zannr walfri, ko fang: Schwarzburgs-Ruhdolstat-tes, imâ Janwar tralka lapsa ganna-puischam, kas 13 gaddus wezzumâ, uskritte un tik neganti zeeti rohkâ eefohde, ka agraki ne laide walfâ, ne kad jau zilweks bija atskrehjis un ar nasi tam rihtli pahrgreesis.

No Ollenderu semmes. Tur taggad dahrsneeks sahrl seelitees, ka effohr isgudrojis, kesberu kohkus diwreis pa gaddu list seedehr un auglus nest. Kad pa Zuhni-mehnesi no winna kohkeem pirmi augri noplukhti, tad jau dabbujoht jaunus seedus un pa August-mehnesi ohrureis kesberi paleek gattawi.

* Ustota grahmata, Andreewam rakstita.

Zilweki irr, kas par tizzibas leetahm dauds gudro, un zitti atkal, kas par tahm ne mas ne behda, un tahdu arsihschanu par neeku turr. — Klausees nu, Andreews, ko tewim stahstifchu. — Rahds Fehniusch bija, kas sawus draugus un raddineekus us sweschu semmi bij' fuhrijis. Bet schee, sawâ nebehdibâ nepareisi darrijusch, tur stiprâ zeetumâ bij' eemesti. Tas Fehninam gauschi bija schehl, un winsch apnehmehs, tohs no zeetuma ispestiht. — Zeetums bija stiprs, durwis no eefschenes aisplehdsamas, un atplehga ne weenam ne bija. — Dauds darba malfaja, un dauds laika aisgahje, kamehr Fehniusch atplehgu rohkâ dabuja. Un kad nu winnam bija, tad atnahjis zeetuma fargam rohkas un kahjas fahehje, un to atplehgu zeetumneekem zaur trallineem eedewe, lai atplehds un mahjâs nahk. — Bet schee apsehdufchees atplehgu ween apskattija un par to farunnajahs schâ un tâ. — Gan winneem fazzija: schi atplehga par to effohr, lai atplehds durwis, un mas laika ween atleekohr. Bet winni tâpat palikke apskattidami ween un farunnadamees; zitti atplehgu wehl fahje brakhehr, un ko peelikt, woi atnemt. — Un kad nu atplehgu tâ bija maitajusch, kâ wairs ne plehde, tad ne sinnaja, ko darriht ar to. Bet zitti mehdidami fazzija: schi atplehga naw ne mas atplehga; un mums tahdas arri ne waijag. — Redf, Andreew! tà Deews, tas debbesu-Fehniusch, arri muhs zilwekus, kas "winna radda effam," schahs pafaules sweschumâ fuhrijis; bet zilweki, grehkojusch, Deewa behnu brihwibu pamette un grehku-zeetumâ eekritte. Schis zeetums arri stiprs, un teem, kas tur eefschâ, pafcheem tabs durwis no eefschenes waijag atplehgt;

Bet ta atplehga irr Jesus mahziba. — Igi winni tur fehdeja, famehr Deems, pahr winneem apshehlodamees, nahze tohs atpestiht. — Winfeh zaur Kristu to zeetuma=fargu, to wellu, fahfehje "ar fehdehm tahs tumfibas," winneem to atplehgu eedohdams, zaur ko tee warreja palift brihwi. — Bet kad winni nu par scho atplehgu, par Jesus mahzibu, ween farunnajahs un stribdejahs, tē ko pee-likdami, tur ko atnemdami, un tā winnas spehku nosaud un maita; woi kad winni to smahde un apfmeij, — woi tad schi dahrga mahziba tohs no winnu zeetuma gan warr ispestiht? — Dshwo wessels, Andreew! E***n.

Ima mihfla.
Klehst appafschâ, lohfs augfchâ.

S l u d d i n a f c h a n a.

Weez werstes tahl no Nihges, tanni zekâ us Pinks=muischu, irr mafa muischa, ko zittkahrt fauze Plisko= un ko taggad fauz Kneerihm=muischu. Winna taggad pahrdohdama. Lauku pee winnas peederr tif dauds, fa 26 puhrus warr isfeht un plawu tik, fa seena irr deesgan preeksh 7 gehwjeem un 2 sirgeem. Arri labbi leels dahrs tur irr un tikween leelafam nammam irr 14 istabas. — Wehl skaidraku sinu warr dabbuht Nihgâ pee steindrikkera=kunga Hauswald, kas dshwo pee leelas pilseelas tai elster=kunga Drauser nammâ, tur ta silka tahpele lohgeem wirfû.

Sinna, gif naudas 5. Bewrar-mehn. deenâ 1835 eefsch Nihges makfaja par daschahm prezzehm.

Par	Makfaja:	Subr. naudâ. Rb. R.	Par	Makfaja:	Subr. naudâ. Rb. R.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 45	1	pohdu (20 mahrzineem) wasfu	5 —
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 15	—	tabafa	1 20
—	kweeschu, 128 mahrzin. smaggu	1 80	—	fwesta	2 40
—	ausu	— 85	—	dfelses	— 65
—	sirnu	1 40	—	linnu, trohna	3 —
—	rupju rudsu=miltu	1 45	—	brakka	2 80
—	bihdeletu rudsu=miltu	2 —	—	fannepu	— 70
—	bihdeletu kweeschu=miltu	2 20	—	schfihthu appinu	3 —
—	meeschu=putrainu	1 80	—	neschfihthu jeb prezzes appinu	2 20
—	eefala	1 20	—	muzzu filku, eglu muzzâ	4 50
—	linnu=fehklas	3 50	—	lasdu muzzâ	4 75
—	fannepu=fehklas	1 50	—	smalkas fahls	4 —
1	wesumu seena, 30 pohdus smaggu	3 —	—	rupjas baltas fahls	4 15
barrotu	wehrschu gaku, pa pohdu	1 —	—	wahri brandwihna, puffdegga	8 50
				diwdegga	11 —

Weenu subdraba rubli warreja dabbuht par 359½ kapeikeem warra naudas.

Dshwo drikkelt. No juhrmallas=gubbernementu augstas waldischanas puffed:
Dr. C. E. Napier sky.